

Toetsing Leeuwendeld III en IV te Weesp
Onderzoek in kader van Natuurbeschermingswet en EHS

projectnr. 249939
rev. 00
13 augustus 2012

auteur
ir. M. Korthorst

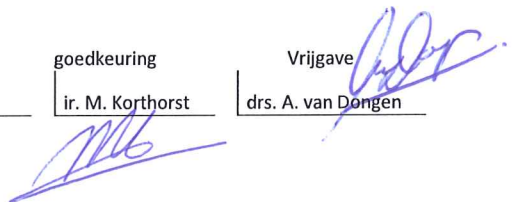
Opdrachtgever
Blauwhoed Eurowoningen B.V.
Piet Heinkade 201
1019 HC Amsterdam

datum vrijgave
13 augustus 2012

beschrijving revisie 0.0
definitief

goedkeuring
ir. M. Korthorst

Vrijgave
drs. A. van Dongen

Colofon

Projectgroep bestaande uit:

ir. M. Korthorst
drs. L. Smitskamp

Tekstbijdragen:

ir. M. Korthorst

Fotografie:

ir. M. Korthorst

Vormgeving:

Oranjewoud

Datum van uitgave:

Contactadres:

Monitorweg 29
1322 BK Almere
Postbus 10044
1301 AA Almere Stad

Inhoud		blz.
1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	Vraagstelling van de voortoets.....	4
2	Gebiedsbeschrijving	7
2.1	Te beschouwen Natura 2000-gebieden	7
2.2	Kwalificerende waarden op het plangebied.....	9
2.3	Conclusies voorkomen beschermde natuurwaarden.....	10
3	Effectbeoordeling.....	11
3.1	Selectie van onderwerpen voor nadere uitwerking	11
3.2	Effectbeoordeling	11
3.3	Conclusie	12
4	Literatuur	13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van de plannen om in de Bloemendalerpolder aan de Leeuwendeldseweg te Weesp woningen te realiseren is een voortoets uitgevoerd. Het plangebied is een agrarisch gebied waarin watergangen en grasland elkaar afwisselen.

Door de beoogde ontwikkeling van Leeuwendeld III en IV zijn negatieve effecten op nabijgelegen Natura 2000 - gebieden op voorhand niet geheel uit te sluiten. Het plangebied ligt in de omgeving van een aantal Natura 2000-gebieden, het Markermeer & IJmeer en het Naardermeer liggen het meest nabij. Ten noorden van het plangebied ligt op circa 2 kilometer afstand het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. Het Naardermeer ligt op circa 3.2 kilometer.

Gezien de ligging van deze gebieden en de mogelijke (indirecte) externe werking of de waarde van het plangebied voor Natura 2000-waarden van de beoogde ontwikkeling, is het van belang om te toetsen of de realisatie hiervan conflicteert met de waarden waarvoor deze gebieden zijn aangewezen. In het kader van de gewenste ontwikkeling is het derhalve noodzakelijk om de planontwikkeling te toetsen aan de Natuurbeschermingswet 1998 door middel van een *voortoets* waarin de directe en indirecte gevolgen van de ontwikkeling getoetst worden.

1.2 Vraagstelling van de voortoets

Omdat in de omgeving van het plangebied een aantal Natura 2000-gebieden liggen, doet zich de vraag voor of de ontwikkelingen die het voorgenomen bestemmingsplan mogelijk zal maken, negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen voor deze gebieden.

Als dat het geval is, moet op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voor het bestemmingsplan een passende beoordeling worden uitgevoerd. Dit volgt uit artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998, en de daaraan gerelateerde artikelen. Deze voortoets verkent de noodzakelijkheid van een Passende beoordeling. In de voortoets wordt kwalitatief beoordeeld of er negatieve effecten op Natura 2000-waarden zijn te verwachten.

Natuurbeschermingswet, 1998, Artikel 19j

1. Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die terzake in het wettelijk voorschrift waarop het berust, zijn gesteld, rekening
 - a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en
 - b. met het op grond van artikel 19a of artikel 19b voor dat gebied vastgestelde beheerplan voor zover dat betrekking heeft op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid.
2. Voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan alvorens het plan vast te stellen een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van dat gebied.
3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, alleen genomen indien is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.
4. De passende beoordeling van deze plannen maakt deel uit van de ter zake van die plannen voorgeschreven milieu-effectrapportage.
5. De verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een plan als bedoeld in het tweede lid geldt niet in gevallen waarin het plan een herhaling of voortzetting is van een plan of project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat plan.
6. Het eerste tot en met derde lid en het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op projectbesluiten als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet ruimtelijke ordening.

Het plangebied ligt nabij verschillende Natura 2000-gebieden. Ten noorden van het plangebied ligt op circa 2 kilometer afstand het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. Het Naardermeer ligt op circa 3.2 kilometer. Op grotere afstand liggen de gebieden Eemmeer & Gooimeer Zuidoever (circa 10 km), Oostelijke vechtplassen (circa 4.5 km) en Botshol (circa 9 km). In deze voortoets worden de effecten op beide meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden getoetst.

Binnen deze voortoets wordt de volgende vraag getoetst:

Kunnen de ontwikkelingen die het voorgenomen bestemmingsplan mogelijk maakt - gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor de Natura 2000-gebieden in de directe omgeving - de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in die gebieden verslechteren of een verstorend effect hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen?

Vogel- en Habitatrichtlijn, Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten, hun eieren, nesten en leefgebieden en de bescherming van trekvogels wat hun broed-, rui- en overwinteringgebieden betreft en rustplaatsen in hun trekzones. De richtlijn kent twee sporen: algemeen geldende regels voor de bescherming van de soorten, die overal van toepassing zijn en de instelling (door de lidstaten) van speciale beschermingszones (de 'Vogelrichtlijngebieden') voor vogelsoorten die bijzonder kwetsbaar zijn. Na 1979 is de richtlijn nog diverse malen aangepast, maar hij is nog altijd van kracht.

In 1992 werd de Vogelrichtlijn aangevuld met de Habitatrichtlijn. De Habitatrichtlijn draagt bij aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Van zowel typen habitats als van soorten dieren en planten zijn lijsten opgesteld die in het kader van de richtlijn beschermd dienen te worden. Ook in deze richtlijn kunnen de genoemde sporen worden onderscheiden: enerzijds de algemene bescherming van bepaalde soorten, anderzijds de aanwijzing van speciale beschermingszones (de 'Habitatrichtlijngebieden').

De speciale beschermingszones vormen samen een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden, dit netwerk wordt aangeduid als Natura 2000. Gezamenlijk vormen deze gebieden de hoeksteen voor behoud en herstel van biodiversiteit.

In Nederland zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vertaald in de Flora- en faunawet (voor de soortbescherming) en in de Natuurbeschermingswet 1998 (voor de bescherming van de Natura 2000-gebieden).

De aanwijzing van de vogelrichtlijngebieden is in het algemeen definitief. Voor de meeste Habitatrichtlijngebieden zijn de definitieve aanwijzingen nog niet tot stand gekomen. De bepalingen in de Natuurbeschermingswet 1998 omtrent het uitvoeren van een passende beoordeling zijn voor zowel de definitief als de niet definitief aangewezen gebieden van toepassing. De voorliggende Passende beoordeling is gebaseerd op de Ontwerp Aanwijzingsbesluiten van de betreffende gebieden.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Te beschouwen Natura 2000-gebieden

In de omgeving van het plangebied liggen een tweetal Natura 2000-gebieden. In figuur 2-1 is het plangebied weergegeven t.o.v. het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer, figuur 2-2 toont het Natura 2000-gebied Naardermeer. Onder beide figuren zijn in een tabel de instandhoudingsdoelen van beide gebieden aangegeven. Beide gebieden hebben instandhoudingsdoelen voor zowel habitattypen, habitatsoorten, broedvogels als niet-broedvogels.

Figuur 2-1: Ligging van het plangebied t.o.v. het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer.

Projectnr. 0249939
13 augustus 2012, revisie 0.0

Tabel 2-1: Instandhoudingsdoelen voor de habitattypen en habitatoorten vogels van het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. Aangegeven zijn de landelijke staat van instandhouding (LSVI) en de doelstelling omvang (OMV) en kwaliteit (KWA) van het leefgebied.

Instandhoudingsdoelen Markermeer & IJmeer							
		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht # vogels	Draagkracht # paren
Habitattypen							
H3140	Kranswierwateren	--	=	=			
Habitatoorten							
H1163	Rivierdonderpad	-	= (>)	= (>)	=		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=		
Broedvogels							
A017	Aalscholver		=	=			8.000*
A193	Visdief	-	=	=			630
Niet-broedvogels							
A005	Fuut	-	=	=		170	
A017	Aalscholver	+	=	=		2.600	
A034	Lepelaar	+	=	=		2	
A043	Grauwe Gans	+	=	=		510	
A045	Brandgans	+	=	=		160	
A050	Smient	+	=	=		15.600	
A051	Krakeend	+	=	=		90	
A056	Slobeend	+	=	=		20	
A058	Krooneend	-	=	=			
A059	Tafeleend	--	=	=		3.200	
A061	Kuifeend	-	=	=		18.800	
A062	Toppereend	--	=	=		70	
A067	Brilduiker	+	=	=		170	
A068	Nonnetie	-	=	=		80	
A070	Grote Zaagbek	--	=	=		40	
A125	Meerkoet	-	=	=		4.500	
A177	Dwergmeeuw	-	=	=			
A197	Zwarte Stern	--	=	=			

legenda: '+' = gunstig, '-' = matig ongunstig, '--' = zeer ongunstig, '=' = behoud

Figuur 2-2: Ligging van het plangebied t.o.v. het Natura 2000-gebied Naardermeer.

Tabel 2.2: Instandhoudingsdoelen voor de habitattypen en habitatsoorten vogels van het Natura 2000-gebied Naardermeer. Aangegeven zijn de landelijke staat van instandhouding (LSVI) en de doelstelling omvang (OMV) en kwaliteit (KWA) van het leefgebied.

Instandhoudingsdoelstellingen Naardermeer		SVI	Doelst.	Doelst.	Doelst.	Draagkracht
		Landelijk	Opp.vl.	Kwal.	Pop.	aantal paren
Habitattypen						
H3140	Kranswierwateren	--	=	=		
H3150	Meren met krabbenscheer en	-	=	=		
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	=	=		
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>		
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	>		
H91D0	*Hoogveenbossen	-	>	=		
Habitatsoorten						
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>	
H1082	Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>	
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=	
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=	
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=	
H1903	Groenknoororchis	--	=	=	=	
H4056	Platte schiïfhoren	-	=	=	=	
Broedvogels						
A017	Aalscholver	+	=	=		1500
A029	Purperreiger	--	=	=		40
A197	Zwarte Stern	--	=	=		30
A292	Snor	--	=	=		30
A298	Grote karekiet	--	>	>		10
Niet-broedvogels						
A041	Kolgans	+	=	=		
A043	Grauwe Gans	+	=	=		

legenda: '+' = gunstig, '-' = matig ongunstig, '--' = zeer ongunstig, '=' behoud

2.2 Kwalificerende waarden op het plangebied

In de bijhorende quick scan (quick scan Leeuwendveld III en IV te Weesp, 2012) zijn de natuurwaarden op het plangebied beschreven. Een aantal foto's geven een beeld van het open veenweidegebied tegen de bebouwing van het dorp Weesp weer.

Het plangebied heeft gezien de grote afstand voor het overgrote deel geen ecologische relatie met de in tabel 2.1 en 2.2 opgenomen Natura 2000-waarden. De habitatsoorten en -typen zijn specifiek gebonden aan de Natura 2000-gebieden, ze hebben, op de meervleermuis na, geen uitwisselingsrelatie met de op grotere afstand gelegen gebieden. De meervleermuis foerageert bij voorkeur op grote open water of brede watergangen, het plangebied is ongeschikt voor deze soort.

Voor een aantal vogelsoorten is er mogelijk wel een relatie tussen de polder waarin het plangebied is gelegen en de omringende Natura 2000-gebieden. Dit geldt specifiek voor de herbivore watervogels die foerageren op de graslanden in de polders en rusten op de grote wateren in de Natura 2000-gebieden. Voor de niet-broedvogels geldt dat er in de wintermaanden grote aantallen smienten, kolganzen en brandganzen in de Bloemendalerpolder kunnen foerageren (waarneming.nl). De Bloemendalerpolder is verder van belang voor de kleine zwaan, van tijd tot tijd verblijven hier grote groepen (waarneming.nl). Het op grote afstand gelegen Natura 2000-gebied Eemmeer & Gooimeer Zuidoever heeft een instandhoudingsdoel voor deze wintergast. Voor de overige niet-broedvogelsoorten heeft de polder niet een dergelijke 'uitwisselings' functie. Voor viseters als fuut, grote zaagbek, dwergmeeuw, zwarte stern en aalscholver is het gebied niet interessant vanwege de beperkte hoeveelheid groot oppervlakte aan water. Dit geldt ook voor soorten die op waterplanten of benthos foerageren (tafeleend, kuifeend, slobbeend, krakeend, krooneend, topper, nonnetje, brilduiker, meerkoet). Enkel van deze watervogels zijn natuurlijk wel (incidenteel) aan te treffen in de watergangen in de polder maar ze hebben niet de dagelijkse uitwisseling met de omliggende Natura 2000-gebieden. Het betreft lokale stand- en broedvogels waarvan de aantallen beperkt zijn in vergelijking met de instandhoudingsdoelen van de omliggende Natura 2000-gebieden.

Het plangebied heeft geen functie voor de aalscholver en visdief, broedvogels van het Markermeer & IJmeer, als foerageergebied. Beide vogelsoorten foerageren op het open water in de nabijheid van hun

kolonies. Het Naardermeer heeft instandhoudingsdoelen voor een vijftal soorten, eveneens voor de aalscholver, die foerageert op het IJmeer en de randmeren. De snor, zwarte stern en grote karekiet broeden in de rietmoerassen en foerageren binnen het Naardermeer. Alleen de purperreiger is een aandachtsoort aangezien deze vogelsoort broedt in de rietmoerassen en voedselvluchten onderneemt naar de omliggende polders waaronder de bloemendalerpolder (waarneming.nl).

2.3 Conclusies voorkomen beschermde natuurwaarden

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied, het gebied ligt op minimaal 2 kilometer van het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. Dit gebied maar het ook het Natura 2000-gebied Naardermeer is van groot belang als overwinterings- en broedgebied voor allerlei water- en moerasvogels, habitattypen en habitatsoorten.

Op de planlocatie zijn geen habitattypen aanwezig, evenmin vormt het onderdeel van het leefgebied van habitatsoorten uit deze Natura 2000-gebieden. De gehele polder waarin het plangebied een klein deel van uit maakt is gelegen is gedurende de wintermaanden een foerageergebied voor smienten, kolganzen, brandganzen en kleine zwanen die waarschijnlijk ook een groot deel van de tijd verblijven in de omliggende Natura 2000-gebieden. Als foerageergebied wordt de polder gebruikt door de purperreiger die broedt in het Naardermeer. Ze foerageren tot circa tien kilometer afstand van de broedplaats. In de effectbeschrijving in het volgende hoofdstuk zullen de specifieke gevoeligheden van de ontwikkeling en versturende effecten beschreven worden op de aanwezige soorten.

3 Effectbeoordeling

3.1 Selectie van onderwerpen voor nadere uitwerking

Relevante factoren

Ontwikkeling en aanwezigheid van een woonwijk kan in principe een breed scala van effecten op de Natura 2000-gebieden veroorzaken. De effectindicator die hiervoor, door het Ministerie van EL&I, is ontwikkeld geeft een eerste indicatie van de factoren die een rol kunnen spelen en de mate van gevoeligheid van habitattypen en beschermde soorten voor deze factoren.

Voor mogelijke effecten van woningbouw worden de volgende factoren genoemd:

- oppervlakteverlies;
- versnippering
- verontreiniging;
- verdroging
- verstoring door geluid;
- verstoring door licht;
- verstoring door trilling;
- optische verstoring (invloed van aanwezigheid, beweging e.d. op dieren)
- verstoring door mechanische effecten (bijvoorbeeld betreding);

In figuur 3-1 is voor de beschermde waarden van het Naardermeer aangegeven in welke mate de te beschermde Natura 2000 soorten en habitats gevoelig zijn. De aanwezige habitats en soorten zijn (zeer) gevoelig voor storingsfactoren als oppervlakteverlies, versnippering en verdroging.

3.2 Effectbeoordeling

Het bestemmingsplan biedt mogelijkheid voor een toename van het bebouwd areaal. Het dichtst-bijzijnde Natura 2000-gebied is Markermeer & IJmeer, dit gebied ligt op circa 2 km. Verlies aan oppervlakte van Natura-2000 gebied door **ruimtebeslag**, toename van **versnippering** van gebieden en **verstoring** van het gebied door **mechanische effecten** zijn niet aan de orde aangezien de ontwikkeling plaats vindt op voldoende grote afstand en in z'n geheel buiten Natura 2000-gebieden is gelegen.

Door de beoogde ontwikkeling is lokaal een toename te verwachten van **licht** - en **geluidniveaus**. Deze niveaus zijn beperkt en zeer lokaal. Gegeven deze afstand en de ligging ten opzichte van bestaand stedelijk gebied en de aard van de bedrijvigheid worden effecten op geluid- en lichtgevoelige soorten uitgesloten. Derhalve speelt geluid en lichtverstoring verder geen rol is deze voortoets.

Figuur 3-1: Gevoeligheid per storingsfactor van de kwalificerende waarden van het Natura 2000-gebied Naardermeer

Wat betreft **optische verstoring** kan worden gedacht aan invloeden van het gebruik van percelen in de directe omgeving van de Natura 2000-gebieden. Het bestemmingsplan ligt echter op een dermate grote afstand van de Natura 2000-gebieden deze factor geen rol kan spelen.

Verdroging van Natura 2000-waarden kan bijvoorbeeld plaatsvinden door veranderingen van de grondwaterstand of veranderingen van grondwaterstromen. Het plangebied heeft geen hydrologische relatie met de op afstand gelegen natte Natura 2000-gebieden. Effecten op de grondwaterstand in het Naardermeer worden uitgesloten. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van omliggende gebieden door verdroging kunnen uitgesloten worden.

Zowel de Markermeer & IJmeer als het Naardermeer heeft instandhoudingsdoelen voor vogelsoorten als Kolgans, Grauwe gans en Smient. Deze soorten foerageren op grote schaal buiten de Natura 2000-gebieden op graslanden en akkers. In de Bloemendalerpolder foerageren ganzen (Voslamber *et al.*, 2004, waarneming.nl) en kleine zwanen, die waarschijnlijk een uitwisselingsrelatie hebben met deze en andere Natura 2000-gebieden in de omgeving. De foerageerfunctie van de polder wordt in absolute zin enigszins verkleint door de bestemmingsplanwijziging. Ondanks dat de ontwikkeling plaats vindt direct aansluitend aan de bestaande weg zal er door het opschuiven van verstoorde zone een beperkt deel van de polder ongeschikt geraken als rust- en foerageergebied. De grote uitgestrekte polder behoudt dankzij deze omvang zijn foerageerfunctie voor de aanwezige soorten. De effectenindicator (figuur 3-1) vermeldt daarnaast dat Kolgans en Grauw gans niet gevoelig zijn voor de oppervlakteverlies. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze op het land foeragerende herbivore watervogels (kolgans, grauwe gans, brandgans, smient) kan ook gezien de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, bij voorbaat uitgesloten worden. De staat van instandhouding van deze soorten is gunstig (zie tabel 2.1 en 2.2) en de populaties, op de smient en kleine zwaan na, groeien onverminderd door.

Negatieve effecten op het instandhoudingsdoel van de purperreiger zijn evenmin voorzien. Het aantal foeragerende purperreigers in de bloemdalerpolder is beperkt tot enkele individuen (waarneming.nl). In 2001 is al aangegeven dat het aantal foeragerende purperreigers vanuit het Naardermeer in de polders noordelijk of westelijk van Weesp beperkt is (van der Winde, 2001) in vergelijking met de polders dichterbij het Naardermeer. Effecten op het instandhoudingsdoel van 40 broedpaar kunnen uitgesloten worden, mede gezien het feit dat het aantal broedpaar ver boven het instandhoudingsdoel ligt (sovon.nl). en gezien het feit dat de uitgestrekte polder zijn foerageerfunctie behoudt.

3.3 Conclusie

Uit de effectbeoordeling komt naar voren dat effecten op de instandhoudingsdoelen van in de omgeving gelegen Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten. Het project is niet vergunningplichtig onder de Natuurbeschermingswet er hoeft geen vervolgonderzoek in de vorm van een "Verslechteringsstoets" of "Passende beoordeling" uitgevoerd te worden.

4 Literatuur

Winden., J. van der 2001. Voedselgebieden van de purperreiger in Nederland. Bureau Waardenburg.

Internet:

www.sovon.nl

www.waarneming.nl